

Izhaja, izvenredni ponedeljek, vsak dan. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. List naj se pošilja uredništvu. Ne rankirajo pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni: Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. — Znaša za mesec: L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 35.—, za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon 11-57.

# EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov um po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih, zavodov um po L 2.— — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

## Demokracija in nacionalizem

Pred mesecem je vodja čehoslovaške narodne demokracije finančni minister dr. Rašín na sestanku v Ogrskem Hradištu naglašal potrebo organizacije vseh narodnih sil v obrambo čehoslovaške države. Poneke je dr. Kramář pojasnil namene bodoče nacionalistične organizacije, ki da sicer ne bo imela napadalnega značaja proti drugim narodnim življenjem, ki pa da bo z vso aktivnostjo nastopala proti sovražnikom države. Torej bi bila to nekaka organizacija čehoslovaškega fašizma. Temu pa so se uprli skoraj vsi češki listi in nastalo je hudo prepiranje.

Dne 9. t. m. se je vršil v Pardubicah kongres delegatov mladinske organizacije narodne demokracijske stranke. Program, ki so ga razvili, pravi, da je mladinska organizacija poklicana za nastop proti politiki razrednega boja. Na mesto nje naj stopi politika narodne solidarnosti, politika idealizma in nacionalizma. Najpomembnejši je bil govor finančnega ministra in vodje narodno-demokratske stranke dr. Rašina. Iz teh zanimivih izjavanj posnemljemo:

Ce priletujemo zgodovino češkega naroda ter zasledujemo, koliko smo storili v minulosti za samostojnost in samoupravo, vidimo, da so bile v časih Avstrije pred vsem obče, ki so z ustanavljanjem šol in kulturnih naprav storile svoj del za razvoj češkega naroda. To je bilo možno le na ta način, da si je narod iz lastne volje nalagal žrtve in da je bilo v teh občinah ljudi, ki so se, ne da bi zahtevali za se plačila, iz svoje volje in poštenovalno posvečali tej nalogi, ker so vedeli, da delajo za boljšo bodočnost svojega naroda. Proti temu idealu smo veliko grešili v naši svobodni republiki.

V narodu in državi, ki ceni besedo »S kulturo do svobode«, ne bi smelo biti prepira o tem, ali naj se uradniki in nameščenci plačujejo primerno temu, kar vsak zna in kolikor dela za državo. Pri nas pa vidimo, žal, ravno nasprotno. Fr. L. Rieger je v svoji politični oporoki svaril češki narod pred zavistjo. Mi pa vidimo v našem javnem življenju toliko zavisti in toliko stremjenja za tem, da ne bi veljalo načelo, da imata o kvalifikaciji odločati le delo in dajatev, marveč povsem drugi momenti, namreč število svojcev, število glav. In vendar je nedvomno — tako je bilo vedno in ostane za vedno — da hraber narod vodijo le tisti, ki so najboljši in najpopolnejši. Pri vsej demokracijski enakosti ne more biti drugače nego da najbolj izobraženi vodijo narod, ker morejo najbolj predvidevati in pripravljati bodočnost. Če kdo misli, da demokracija pomeni gospodstvo mas, je gotovo v zmoti. Gospodstvo mas pomeni gospodstvo demagogov, ker gospoduje tisti, ki zna najbolje ustrezati slabostim in zmotam mas. To pa more le demagog.

V vsem javnem življenju se uveljavljata dve metodi. Ena laska, druga govori re-

snico. Po mojem mnenju je drugi način boljši za naš narod in je bolj v skladu z vso našo zgodovino. Naš narod je vedno zasledoval idealna stremjenja in se je boril z vsem svetom za resnico. Naše javno življenje se deli v stranke. Kadar hoče kdo povedati kaj nepopularnega, gleda pred vsem na to, ali ne bo ta ali oni zmerjal. Ena stranka se boji druge, da ne bi iz kakke stvari hotela kovati za se politični kapital. Je pa malo ljudi, ki bi govorili, da morajo v demokraciji tisti, ki hočejo ustvariti kaj trajnega, stati nad stvarmi in ljudmi. Naloga demokracije bi bila, da vzgaja k temu široke mase. Tudi ne more biti pravilno, če politični voditelji ne govorijo odkrito volitvstvu da ne more gledati na interese posameznikov, ali pa določenih skupin, marveč da mora biti v parlamentu le zastopnik naroda. Za to treba morda poguma, ker je bilo politično življenje doslej zgrajeno na laskanjih napram volicem in masi. V časih Avstrije smo radi plačevali prostovoljne davke, ker smo se zavedali, da s tem jaciimo narod. Če se pa v kakki državi slabo gospodari, če se v javnih korporacijah denar razmetuje, potem gine v državljanih veselje do plačevanja davkov. Samozavešen narod se more vzgajati le pod prvim vodstvom države. Pravijo, da za to ni potreba nacionalizem. Jaz pa menim, da za državo potrebujemo, da narodu privzgoji zavest, da se more v tej državi razviti in doseči tisto izpolnitev, ki jo narod sploh more doseči.

Zato potrebuje država to misel, da jaci vse moralne in gospodarske sile naroda. Jaz sem toliko optimist, da se nadejam, da se nam ne posreči le ohraniti naše svobode, marveč da bomo med malimi državami prvi med enakimi. Pravi demokrat se ne zadovoljuje s tem, da je z drugimi enak pred zakonom, marveč stremi za tem, da bo prvi med enakimi. Kajti to je najvišje geslo, ki ga imamo v našem nacionalizmu. To ni šovinizem. Ko se govori o enakopravnosti drugih narodov, živčih v tej državi, pravim: eno pravico imajo pri nas, pravico do narodnega razvoja, toda kot manjšine. Mi dajamo gotovo več, nego zahteva manjšinsko načelo. Če pa se narodne manjšine vendar borijo proti nam, ni treba, da gledamo na to in da se razburjamo. Vsakdo mora priti slednjič do izpoznanja, da morajo vsi delati za gospodarsko in naravno ojačanje naroda. Ta stvar se bo polagoma razumela istotako kakor dejstvo, da se vojna beda more odstraniti s delom in varčnostjo. Teh načel ljudstvo čisto noče pripoznati; na koncu konca pa je vendar gonilna moč za razvoj človeštva načelo, da resnica zmaguje!

Ta govor vodje narodne demokratske stranke in ministra je izzval v Pragi veliko senzacijo, ker ga smatrajo za znak, da hoče čehoslovaška vlada začeti s posostreno narodno politiko.

### Italija

**Fašistovske zmage pri upravnih volitvah.** BOLOGNA, 17. Pri upravnih volitvah, ki so se vršile včeraj v Imoli, Vergato in Medicini, so zmagali fašisti. V Imoli je bil izvoljen za pokrajinskega poslanca on. Dino Grandi.

**Fašo v Rimini razpuščen radi nediscipline.** RIMINI, 17. Iz razlogov, ki se tičejo discipline, je tajnik fašistovske zveze odv. Ricci razpustil fašo v Rimini in imenoval za zaupnika g. Bizzocchi-ja.

### Mesinski škof umrl.

MESSINA, 18. Danes predpoludne je umrl mesinski škof D'Arrigo Ramodini, Zadela ga je kap.

### Jugoslavija

**Pašić sestavlja samoradikalno vlado.**

BELGRAD, 17. Nova vlada, ki je položila včeraj prisego, je sestavljena takole: Min. predsednik: Nikola Pašić, izenačenje zakonov: Marko Trifković, vera: Ljuba Jovanović, promet: Dr. Velizar Janković, zunanje zadeve: Dr. Momčilo Ninčić, pravosodje: dr. Miša Trifunović, pravosodje: dr. Laza Marković, narodno zdravje: Dr. Slavko Miletić, javna dela: Nikola Uzunović, agrarna reforma: Krsta Miletić, pošte in telegraf: Velja Vukčević, vojna: general Petar Pešić, šume in rude: Dr. Milan Srkić, notranje zadeve: Milorad Vujčić, socialna politika: Dr. Niko Perić, finance: dr. Milan Stojadinović, minister brez portfelja: dr. Niko Zupanić (za Slovenijo), minister brez portfelja: dr. Grgo Supilo (za Hrvatsko).

Portfelja ministrstva za trgovino in industrijo ter ministra za poljedelstvo ništa oddana. Prvo ministertvo bo upravljal minister pravde Dr. Laza Marković, drugo pa minister agrarne reforme Krsta Miletić. Vsi ministri so radikalci.

### Pred razpustom parlamenta.

BELGRAD, 17. Na včerajšnjem sestanku novega kabineta je bilo sklenjeno, da se čim prej skliče narodna skupščina, kateri se bo vlada predstavila s dekretom — o razpustu.

Po predpisu ustave bo v ukazu o razpustu parlamenta naveden tudi dan novih volitev in sklicanje novega parlamenta. Po dosedanjih dispozicijah se bodo vršile

volitve dne 18. marca, nova skupščina pa bo sklicana na dan 16. aprila.

### Proglas demokratskega kluba.

BELGRAD, 17. Demokratski klub je izdal včeraj dopolne sledeči proglas:

«Povodom komunikacije radikalnega poslanskega kluba od 14. t. m. izjavlja demokratski klub, da stoji na stališču, da ima narodna skupščina sprejeti invalidski zakon, zakon o uradnikih in potrebne uradne zakone, ter da je pripravljen podpirati koalicijsko vlado v svrhu sprejetja teh zakonov, o čemer je podpredsednik kluba obvestil mandatarja krone. To glasno in enodušno stališče demokratskega kluba demontira inšinuacije gori cmenjenega komunikeja o njegovem dvosmiselnem držanju.»

### Čehoslovaška

#### Vohunstvo na Čehoslovaškem.

PRAGA, 17. V procesu radi vohunstva je bila včeraj izrečena razsodba. Poročnik Nowakowski je bil obsojen na 8 let, stotnik Wurm na 4 in pol in stotnik Wolf na tri leta stroge ječe.

#### Ogrska se pripravlja na vojno.

PRAGA, 17. Socialno-demokratski list »Pravo Lidu« pravi, razpravljajoč o zakonodajnem delu ogrske narodne skupščine v zadnjem času, da se da sklepati, da se Madžari pripravljajo na vojno. Gre za zakon o varovanju javne varnosti, in za nedavne izjave ogrskega vojnega ministra. Zavezniki se morajo postaviti proti takim zakonom, ki so v nasprotju s trianonsko mirovno pogodbo.

### Bolgarska

#### Političen atentat v Sofiji.

SOFIJA, 16. (zakasnelo). Ko je včeraj zvečer sedanjim ministrijskim predsednik Daskalov zapuštal sobranje ter hotel stopiti na avtomobil, je neki neznanec vrget proti njemu dve bombi, ki sta se razpočili. Minister je ostal nepoškodovan in tudi drugih žrtev na srečo ni. Napadalec je bil takoj zasledovan od policije, toda vsled teme se mu je posrečilo zbežati se med množico. Nekateri pripisujejo atentat macedonskim avtonomistom kot protest proti vladni politiki, po izjavah min. Daskalova je treba atentat prej pripisovati opozicijski zvezi, katere se ne ustraši pred nobenim sredstvom v boju proti sedanjji vladi. V sled

atentata vlada po vsej Bolgarski veliko razburjenje; V Sofiji je mir.

**Ukrepi bolgarske vlade proti macedonskim vstajem.**

SOFIJA, 17. Bolgarska brzojavna agencija javlja: V sled incidentov v Čustendilu je vlada ukrenila odločne ukrepe proti politični vsakršnega bodočega poizkusa motenja javnega reda. Nekoliko članov raznih macedonskih društev in več vojaških in civilnih uradnikov v Čustendilu je bilo aretiranih zaradi njihove neprevidezosti. S temi ukrepi je vlada zopet dokazala voljo, da se nikakor ne namerava udeleževati bojov med različnimi macedonskimi organizacijami.

### Rusija

**Otvoritev italijanskega konzulata v Vladivostoku.**

VLADIVOSTOK, 17. Sovjetska oblastva so dovolila italijanskemu konzulatu, da začne zopet poslovati.

### Poljska

**Podrobnosti o umoru predsednika poljske republike Narutowicza — Predsednik zbornice prevel regentstvo republike — Zbornica sklicana za sredo, da izvoli novega predsednika — Mir v državi vzpostavljen — Nova vlada sestavljena.**

VARŠAVA, 17. O umoru predsednika Narutowicza s strani slikarja Newidomskiego se doznajajo še te-le podrobnosti: Atentat se je izvršil včeraj ob 10.15 v predboji umetniške razstave, ki jo je imel predsednik otvoriti. Atentator se je nahajal med skupino slikarjev. V hipu, ko je atentator ustrelil proti predsedniku, je ta ravno ogledoval neko sliko. V njegovi družbi so se nahajali med drugimi ministri Novak, Kumanicki in Nakowski. Morilec je izstrelil predsedniku iz neposredne bližine tri strele iz revolverja v hrbet in je poizkušal nato zbežati, toda slikar Okun ga je zgrabil za roko. Takoj nato ga je zgrabil tudi predsednikov poljski adjutant, ki ga je dal aretirati. Zadnje besede predsednika Narutowicza so bile izrečene v odgovor soprogli angleškega poslanika, katerega mu je čestitala na izvolitvi. Rekel ji je, da bi mu morala rajši izkazati sožalje. Po atentatu so mu prisotni takoj prisrkočili na pomoč. Bil je takoj poklican prokurator republike, ki je izvršil v naglici prvo preiskavo. Aretirani morilec je izročil povsem mirno revolver, s katerim je streljal. Izjavil je, da je izvršil atentat, ker ni mogel prenašati predsednika, izvoljenega z nepoljskimi glasovi. Pripomnil je, da nima zveze s kakimi drugimi zarotniki, Eligij Niewiadomski, slikar in pisatelj, bivši profesor na tehniki in visok uradnik v ministertvu za umetnost, je bil član odbora za organizacijo razstave in je kot tak povabil predsednika na njeno otvoritev. Ministrski svet je sklenil izročiti Niewiadomskega izrednemu sodišču.

Za kocijo, v kateri je bilo prepeljano truplo predsednika v palačo Belvedere, je šel sprevod, ki je postajal vedno večji in ki je šel skozi ulice mesta med globoko ginjenimi vrstami ljudstva. Po ulicah, ki so drugače polne življenja, je zavladala nenadoma grobna tišina. V palači Belvedere je bilo truplo balsamirano pokrito s poljsko zastavo in postavljen v avdijskem dvoranu. Ulani predsednikovega eskadrona vrše častno službo. Pogreb se bo vršil tekom tega tedna. Novak, ki je bil s predsednikom, ko je bil izvršen atentat, je takoj sklical ministrski svet. Pred sejo ministrskega sveta se je vršil sestanek med ministrskim predsednikom, predsednikom poslanske zbornice Ratajem maršalom Piludskim in načelnikom glavnega štaba Sikorskim. Nato se je sestel ministrski svet, ki je trajal do dveh zjutraj.

Predsednik poslanske zbornice Rataj je medtem po ustavi prevzel regentstvo republike in je sklical voditelje strank v svrhu rešitve nekaterih političnih vprašanj. Ob 21 je bila že sestavljena nova vlada in regent Rataj je podpisal odlok, s katerim imenuje nove ministre. Maršal Piludski, imenovan za poveljnika generalnega štaba namesto Sikorskega, je nočjo prevzel svojo službo. Narodna skupščina je sklicala za v sredo sejo v svrhu izvolitve novega predsednika republike.

Umor je vzbudil po vsej državi silno ogorčenje. Z vseh hris vise zastave na pol droga, vse prireditve in vsa zborovanja so ustavljena. Minister notranjih stvari Darowski je izdal proglas na poljski narod, v katerem poziva vse na ohranitev miru in časa, ko preživlja država tako težko poizkušajo. Medtem se je po prvih protizidovskih in protinemških izpadih vrnil v deželo mir. Politčne in kulturne organizacije objavljajo ostre proteste proti zločinu in pozive na mir in slogo. Vodstvo socialistične stranke je izdalo na delavstvo proglas, v katerem pravi med drugim: »Nočemo maščevanja ne anarhije, hočemo pa rešiti državo.«

Nova vlada je tako-le sestavljena: Ministrski predsednik in minister notranjih stvari: general Ladislav Sikorski, minister zunanjih stvari Aleksander Skizanski, minister za pravosodje Venceslav Sozakowski, zakladni minister Jastrzebski, minister za javna dela Darowski, minister za javno zdravstvo Chodzko. Bili so imenovani še nadalje za podministre za trgovino in obrt Strassburger, za šolstvo Pomorski, za javna dela Mopusanski, za pošte Mosozenski, za promet Marynovski.

### Nemčija

**Nemški odgovor na Poincaréjev govor v francoski zbornici.**

BERLIN, 17. Poincaré je, kakor znano, v svojem zadnjem govoru v zbornici govoril zelo obširno o londonski konferenci, na kateri se je razpravljalo o nemški odškodnini. Ugotovil je, predvsem, da se odškodninski dolgov in medzavezniki vojni dolgov ne morejo staviti v isto vrsto, ker so predvsem različnega značaja. Zavezniki bi bili imeli pravico reševati, da se Nemčija kot premagana obremeni z vsemi vojnimi dolgi, zahtevali pa so od Nemčije samo odškodnino, ki ima prednost pred vojnimi dolgi. Bilo bi torej sramotno, če

bi se zahtevalo od Francije, naj plača svoje vojne dolge, preden dobi od Nemčije odškodnino. Nemčiji je šlo za to, da bi ovrgla plačilni program iz l. 1921., da bi dosegla znižanje svojih dolgov in moratorij štirih let, ne da bi udeležila predlagane reforme glede davkov, ustislitve vrednosti marke i. t. d. Tudi mnogi finančniki so bili mnenja, da se mora nemški dolg znižati, toda Francija, ki je najbolj prizadeta, bo izdala do konca tega leta za Nemčijo že 100 milijard in se ne more odreči svojih terjatev. Zavezniki pa tudi ne morejo zahtevati plačanja vojni dolgov, najetih za dosego skupne zmage, dokler Nemčija ne poravnava vojne škode. Ne bilo bi pravilno, da se strožje postopa z zavezniki, nego s premagancem, ki je odgovoren za vojno. Francija ne namerava nikakor znižati svoje dolge, ne more pa jih plačati, dokler ne bo plačana od Nemčije. Francoska vlada je ponudila Angliji in Ameriki v plačilo teh dolgov nemške obliacije. Privikrat ko je šel Poincaré v London, je zadel ob Balfourjevo noto; sedaj je imel več uspeha in se približal možnosti osebne rešitve tega vprašanja, ne da bi čakal na odločitev Zedinjenih držav. Pogajanja so v teku in lahko se že misli na evropsko rešitev, ne da bi Francija kaj žrtvovala od svojih terjatev nasproti Nemčiji.

Glede reparacijske komisije smatra Poincaré za potrebno, da prevzame ta komisija skupno z garancijskim odborom kontrolo nad nemškimi financami, ki bo zvezana s pravico »veta«.

Ce Nemčija v novem letu ne izvrši svojih obvez — je nadaljeval Poincaré — bodo imeli zavezniki pravico seči v Nemčiji po zalozih. Versailleska pogodba ne dopušča v tem oziru nobenega dvoma. Francija nikakor ne misli na kakve vojaške ekspedicije ali kazenske pohode, odločena pa je seči po zalozih, naj jih najde kjerkoli.

Wolfova agencija ugotavlja, z ozirom na Poincaréjev govor, da se Poincaré moti, če misli, da se da nemška država last porabi kot zaloz za plačanje odškodnine. Res je, da čl. 248 versailleske pogodbe obvezuje Nemčijo, da porabi za plačanje odškodnine samo premoženje republike in nemških držav, ne daja pa zaveznikom pravice, da bi to premoženje zaplenili potom ustanovitve carinske črte ali potom kontrole nad produkcijo nekaterih pokrajin. Ce Poincaré trdi, da je premoženje dolžnika zaloz za upnik, velja pa na drugi načelo, da se dolžnik mora predvsem zaimočiti možnost življenja, kar priznava izrecno tudi versailleska pogodba. Doslej se še ni razpravljalo o tem, kako naj se francoske zahteve spravijo v sklad s kompetenco odškodninske komisije, in obžalovati bi se moralo, če bi se moralo začeti spravijsvo sodelovanje med obema strankama prekiniti zaradi nasilstva s strani enega upnika. Ce Poincaré trdi, da je Francija plačala na račun Nemčije že 100 milijard frankov, naj se na drugi strani omeni, da je izjavil Loucheur v zbornici dne 7. nov. 1922, da se je potrosilo do 30. junija 1921. ne 90, temveč 45 milijard. Wolfova agencija pripominja, da so se te milijarde potrosile za pokojnine in ne za obnovo opustošenih krajev. Če klenčno Poincaré govori o »skandaloznih dobičkih nemških industrialcev — zaključuje Wolfova agencija — naj le računa te dobičke zlatih mark in vidi bo, da so res neznačajni sprito porabljenega kapitala.

### Protest mesta Essena proti zasedbi ruhrske kotline.

BERLIN, 18. Agencija »Wolff« poroča iz Essena: V občinskem svetu Essena so zastopniki vseh strank razen komunistov odobrili skupno izjavo, v kateri zavračajo kot zastopniki Essena zahtevo, ki se v inozemstvu vedno bolj odkrito izraža, naj se zasede ruhrska kotlina in mesto Essen, s čimer bi se le pripravljalo odtrganje Porenja od Reicha.

### Nemški zdravniki o bedi nemškega ljudstva.

BERLIN, 18. Pod predsedstvom profesorja medicine Rubnerja se je vršil danes na univerzi shod nemških zdravnikov, na katerem se je sprejela resolucija, na kateri najbolj energičen način opozarja na težke nevarnosti, ki pretijo nemškemu narodu vsled naraščajoče bede. Nemci po svojem večjem številu — pravi resolucija — si ne morejo preskrbeti dovoljne količine potrebnega živeža, so vrh tega izpostavljeni pomanjkanju stanovanj in kuriva ter se morajo odrekati vsem mogočim potrebščinam. Posledice, ki se že pojavljajo, bodo zlasti grozne za deco. Posebno jetika se širi, a širijo se tudi druge epidemije. Nemški zdravniki pozivajo ves civilizirani svet, naj si predoči ta položaj ter omogoči nemškemu narodu, da popolnoma reorganizira svoj obupni gospodarstveni položaj, kar je absolutno potrebno, ako naj se doseže kako zboljšanje.

### Amerika

**Amerika bo sestavila lasten načrt za uređitev odškodninskega vprašanja?**

PARIZ, 17. Kakor javljajo iz New-Yorka, piše »Associated Presse«, da je bilo Poincaréju polurando sporočeno, da je Amerika pripravljena sestaviti lasten načrt za uređitev odškodninskega vprašanja. »Temps« pravi, da francoska vlada ni do-

slej prejela nikakega uradnega poročila o namenu ameriške vlade, da bi se vmešala v evropske zadeve.

### Vpliv Amerike na Evropo.

PARIZ, 18. Listom poročajo iz Washingtona: V parlamentu se je kategorično izjavilo, da svetovalci predsednika Hardinga pripoznavajo, da morajo imeti Zedinjene države kot država upnica neobgibno vpliv na zadeve v Evropi. Vnanje ministertvo naznanja, da se o vprašanju posojila, ki bi se službeno dovolilo Nemčiji, ni razpravljalo. Več niso hoteli povedati.

**Bolniška ladja zgorela na morju. — Več mrtvih.**

CARIGRAD, 17. Bolniška ladja »Vien Long«, ki je plula iz Toulona v Carigrad, se je užgala včeraj zjutraj ob 6. uri južno od San Stefanu. Ogenj je ladjo popolnoma uničil. Na pomoč ji je prihitela neka ameriška torpedovka, ter pobrala ljudi in jih prepeljala v Carigrad. 1 mornar in 14 drugih oseb — civilistov in vojakov — je našlo smrt. Tri ženske in trije otroci so zgoreli živi.

### Odhod angleških čet z Irskega.

DUBLIN, 17. Zadnje angleške čete so zapustile Irsko, pozdravljene navdušeno od prebivalstva.

## Dnevne vesti

**Smrtna kosa.** Pri Sv. Jakobu je umrl v 66. letu svoje starosti g. Matija Nebergelj, delavec, priljubljen mož in obče spoštovan načelnik vzorne družine. Sentjakobčani so pri včerajšnjem pogrebu počastili spomin pokojnika z obilno udeležbo. N. v. m. p!

**Prisega novih državljanov.** Tržaška podprektura javlja, da se bo od 21. t. m. dalje vršila prisega za vse tiste osebe, katerim je bilo podeljeno italijansko državljanstvo v smislu čl. 8 kr. odloka od 30. decembra 1920. št. 1890 in čl. 2. kr. odloka od 29. decembra 1922. št. 43. V ta namen naj se prizadeji predstavljajo od 10 do 12 v sobi št. 24, II. nadstropje, ul. XXX Oktobra št. 7.

**»Milica za narodno varnost«.** Poročali smo že, da se snuje »milica za narodno varnost«, ki bo pod neposrednim poveljstvom ministrskega predsednika Mussolinija. Sestavljena bo iz izbranih fašistov. O namenu te nove organizacije piše »Agencia Italiana«, da to ne bo morda — kakor so bili rimski pretorijanci — telesna straža za ministrskega predsednika, marveč bo posvečena le najvišjim interesom domovine, cvet vojske pod vodstvom in odgovornostjo ministrskega predsednika. Mobilizirala se bo le v kritičnih trenutkih za varnost in brambo države in naroda na znotraj in na zunaj. Milica ne bo obremenjala države, razun v slučaju mobilizacije in še tedaj v neznačajni meri. S tem se fašizem uvrsti v življenje države po namenih predsednika, kar se je pričelo že s pohodom v Rim. »Agencia Italiana« pravi tudi, da bo k izpolnitvi te nove uredbe pomagala tudi nova označba gospodarskih sindikatov, ki dobe sedaj ime fašistovski.

**Pomemben glas iz fašistovskega tabora.** V svoji sobotni številki je priobčil fašistovski glasilo »Il Popolo di Trieste« članek, ki se nam zdi znamenit zato, ker z vso odločnostjo priliva vodo v fašistovski ogenj. Odkrito govori o »zlu«, ki se je zavleklo v fašistovske vrste. Naglašajo potrebo pobijanja vsake korupcije. Najboljši njih moze da zahtevajo ostro postopanje proti temu zlu. Hvalvredno je — pravi — da hoče vodstvo stranke začrtati nove smerice in izdati nova določna navodila. Po mnenju pisca pa tudi vsi ti ukrepi ne bodo zadostali in ne bodo jamčili za kompaktnost in čistost fašistovskega tabora. Pojavljajo se na vzkrizja in spori. Smešno je pa, če se zahteva od maloštevilnih voditeljev, naj bi potovali okoli in poravnali navzkrižja in spore. Zlo prihaja po mnenju pisca iz dvojnega razloga. Prvi bil, da so se iznenada vzbudili »apetit« v ljudih, »ki se v minulosti niso hoteli spuščati v nevarnosti in prevzemati odgovornost, ki pa hočejo sedaj dohitetati«. Drugi razlog pa da je v duševnosti pri mnogih, ki so zadnji došli. Te ovire — nadaljuje pisec — se je treba iznebiti. Je sicer med temi tudi takih, ki jim gre vse priznanje. Ali izjeme le potrjujejo pravilo. »Skoro nesramno je bilo neštevilno prihajanje novincev v naše vrste po vojni« — vzklika pisec in nadaljuje: »Poprej smo bili navajeni poznati se med seboj po imenu. Danes pa se ne poznamo in ne štejemo več. Skoraj toži se nam po časih, ko nas je bilo malo. Prišel je pravi naval k fašizmu, kakor da se mnogi bojijo, da bi prišli nepoznani. Bila je to prava tekma političnega posnemanja v vseh slabših in mežvah — bil je vmes tudi kak lopov —, da bi čim prej dobili izkaznico stranke, ki je prišla v modo«. Vprašuje se: »Koliko jih je pa bilo med temi, ki so iz prepričanja sprejeli naš program? Koliko jih je res razumelo fašizem in Italijo — Italijo brez kontrabantov in miselnih pridržkov? Koliko jih je, ki se v dobri ali slabi veri imenujejo fašiste, a so v svojem srcu vdani kakemu Nitiju, ali sličnim baziliskom politike, vere, ali finance? Na podlagi vsega tega prihaja pisec Gino d'Angelo do zaključka, da je treba radikalnih ukrepov, da je delo čiščenja neizogibno potrebno. Za nedolocen čas naj se prepovejo novi pristopi k stranki. Glavarji naj ukrenejo potrebno! Pisec zaključuje: »Zaprmo vrata! Bojje bo, če imamo navdušene, nego pa ne, prepričane pristaje, ki jim ne moremo zaupati. Skoro smešno je, če mora danes po štirih letih hudobnega kora, čele dozorevati, da postane fašist. Kdor ni postal poprej, ne more postati niti danes! Odvzemimo jim to skušnjava!«

**Navzkrižja v fašistovskem taboru.** Iz Pule poročajo, da je — iz razlogov, ki se ne dajo določno označiti — vodstvo tamošnjega fašistovskega oddelka odstopilo. Dosedanji politični tajnik tega oddelka Bernardino Fabbro je v puljskem glasilu priobčil izjavo, v kateri govori o ostri in neprestani kampanji proti njemu. Zato da je odstopil kot politični tajnik in tudi izstopil iz stranke. Ob enem je prijavil kraljevemu prokuratorju ovadbo proti obrekovalcem, kolikor jih je mogel doslej ugotoviti.



Neumestena govor. Požeški župan okoliša bencenskega se predstavili te dni trenjškemu prefektu, kakor smo že omenili v tem listu. Ob tej priliki je imel podprefekt dr. Gottardi govor, ki ga je priobčil italijanski list "Libertà" in ki je res vreden, da ga tu približamo dobesedno.

Naglašal je, da se je dan obiska prefektovega v okolici, katera tvori nedotakljiva vrata Italije, ki jih je junška vojska zopet priborila domovini, danes, ko je domovina tako velika, močna in spoštovana doma in v tujini svetlu — povzdignila do zgodovinske pomembnosti. "Postopno juridično in zakonsko izenačenje, ki se po modri pobudi in na podlagi visokega političnega smisla našega veleblagorodja hitro izvršuje tudi na tem ozemlju, se smatra in ceni že sedaj tudi od pretežnega dela novih gospodarstvenikov in moralne blaginje, ki jo navadno prinašajo v življenje vladavne oblasti, stalnost in enotnost zakonov". Nadalje je naglašal, da ima prastaro prebivalstvo na tem ozemlju ob Aditi, ki se vsi čas kaže v izrazitih svojih čustvih z nemško hladnostjo in istokotno resnostjo, vendar na drugi strani tudi skupnosti z latinskimi plemenom, ki mu je tekom zgodovinskih dogodkov vsake dobe dajalo močan prispevek na civilizaciji, kulturi in karvi z obudovanjem vrednim zmisлом za disciplino in red, delavnost in naravno razumevanje za lepoto in umetnost. Razen nekoliko izjem so že danes dobri in koristni italijanski državljani, postanejo pa vsi ob modri politiki prefekta. — Lepo je, govoril gospod podprefekt, poistično in patrijotično. To poslednje ni samo njegova pravica, ampak tudi dolžnost. Vendar pa bi menili mi, prevzečeno in prepošteno za tako priliko, ko je predstavljali priproste požeške župane. Torej v njihovem imenu. Tako, v taki obliki, gotovo ne bi govoril noben požeški župan.

Ta bi bil govoril gotovo o bolj prozaičnih stvareh in bolj konkretno o vsakdanjih potrebah občin in želijah prebivalstva. V govoru gospoda podprefekta pa ni bilo nikake take besede, ki bi bila ravno ob tej priliki v prvi vrsti na mestu. Saj je gospod prefekt gotovo prišel v obiske z namenom, da se seznanji z ljudstvom in kraji in, da spozna potrebe prebivalstva. Gospod podprefekt je sam priznal v svojem govoru, da je to prebivalstvo nemško. Vendar je v imenu županov govoril v jeziku, ki ga ti župani niso razumeli! S takimi načini hočejo spletkati prepotrebno vez med ljudstvom in upravo!

Cene tobaka: Finančno ravnanje v Trstu javlja: Z min. odlokom z dne 26. novembra 1922 so se spremenile cene sledečih vrst tobaka, ki se izdajajo na Reki: Hercegovina rezan od 150 na 120 lir za kg. Cigarete: Princesas od 20 stot. na 15 stot. za komad; Cigarete Dame od 12 stot. na 9 stot. za komad; Cigarete Re od 12 na 9 stot. za komad; Cigarete Danubio od 7 na 6 stot. za komad; Cigarete Sport od 12 na 13 stot. za komad. Te cene so stopile v veljavo s 15. decembra 1922.

Italijansko-čehoslovaška konferenca v Trstu. Včeraj jutraj so se seje nadaljevale. Delegacije so se razdelile v dve komisiji, eno mešano, v kateri so italijanski in čehoslovaški odposlanci, in drugi, ki je sestavljena iz ostalih italijanskih odposlancev. Mešana komisija se je bavila z železniškimi vprašanji, a italijanska komisija se je bavila s protipredlogom, ki se ima staviti Čehoslovakom v vprašanju znižanja tržnih pristojbin javnih skladišč. Popoldne ob 16. uri sta komisiji nadaljevali razprave.

Spomin pokojnih sorodnikov in prijateljev počastimo najdosojnejše, ako darujemo za "Šolsko društvo". To je najbližji namen. Koliko tisočakov gre za vence in druge stroške, med tem, ko bi se z darilom v navedeni namen še na plemenitejši način počastil spomin na draga pokojnika, kajti taka počastitev bi bila združena z dobrodelnostjo. Italijani imajo to lepo navado. Njih listi izkazujejo vsak dan darove v spomin pokojnih, darovane za "Legio" in druge zavode. Tudi pri nas se je, hvala Bogu, začela upoštevati zadnje čase ta navada, vendar še premalo. Spominjajte se "Šolskega društva" ob vseh prilikah!

Tukajšnji srednješolci priredijo ob priliki božičnih počitnic dne 24. t. m. ob 8 uri zvečer v prostorih Del. Kons. društva pri Sv. Jakobu božični večer. Na programu je igrice, deklaracije, monolog in živa slika. Po končanem sporedu nas obišče Božič, kateri bo obdaroval vse one, ki so ostali ob priliki Miklavževega prihoda praznih rok. Veliko razsvetljen božično drevo bo dalo čarobno sliko božičnega večera. Upamo da se bo občinstvo udeležilo tega večera v čim večjem številu, da prebije sv. večer v krogu naše dijaške mladine v njegovo največjo zadovoljnost. — Srednješolsko društvo "Zora".

#### Društvene vesti

Senjakobška "čitalnica" javlja vsm občornikom in njihovim namestnikom, da se redna odborova seja vrši izvanredno v sredo 20. t. m. ob 8.30 zvečer in ne kot je bilo ustmeno javljeno. Pridite vsi! — Tajnik: Dijaka Matka. Pripravljali odbor D. M. skliče prve dni januarja svoj ustanov. občni zbor, vsled česar prosijo vse one, ki bi se

rad udeležili imenovanega zbora s glasovalno pravico, da prijavijo svoj pristop pismeno na: Dijaka Matka, via Fabio Filzi 10, I. Za eventualne informacije se je obrniti istotam od 7.—8. ure zvečer. Pripr. odbor.

#### Iz tržaškega življenja

Težka nesreča v ulici Madonna. V nedeljo zvečer se je odigrala na prostoru v ulici Madonna težka nesreča. Sestnajletna Karla Zara, stanujoča v ulici Santo Gavardo št. 1, je šla proti večeru z nekaterimi svojimi prijateljicami v varietetno gledališče "Savoja" v ulici Madonna. Po končani predstavi je pa šla na bližnji prostor. Tam je stopila v gugalnico ter se začela gugati. Ko je bila v precejšnji višini, se ji je nenadoma zavrtelo v glavi, kar je imelo za posledico, da je padla z gugalnice. Pri tem si je razbila črepanjo. Prepeljali jo so v mestno bolnišnico. Njeno stanje je obupno.

Nesreča s puško "Flaubert". Dvanajsetletni šolarček Marijan Razman, stanujoč v ulici S. Sergio št. 9, se je igral v nedeljo popoldne s puško "Flaubert". S tem orožjem pa ni znal ravnavati. Zato se je ustrelil v desno nogo. Tudi njega so prepeljali v bolnišnico.

Nenadna smrt na ulici. Včeraj jutraj okoli 9. ure je umrl nenadne smrti na vogalu ulice Ponderes in telesišča Garibaldi neki Franc Kresen, star 45 let, stanujoč v ljudskem prenočišču v ulici Ponderes.

Zlomljena noga. Včeraj jutraj so pripeljali v mestno bolnišnico zasebnico Marijo Škerl, staro 50 let, stanujočo v ulici Poniziano. Žensko je napadla božjast. Pri padcu si zlomila nogo.

Mali tatinski dnevniki. V nedeljo po noči so vdrl v neznani tatovi v trgovino Ivana Zoré na istrski cesti št. 4. Odnesli so za 700 lir živili. — Isto noč so obiskali tatovi še eno trgovino: trgovino Speranza in Pečenko v ulici Arcata št. 6. Iz te trgovine so odnesli samo nekoliko lir.

Lakota — brezposelnost. Neki Jakob Giuliani star 25 let, iz Genove je prišel pred par dnevi v naše mesto iskat delo. Hlodi je od delavnice do delavnice, toda povsod so ga odslavili.

Včeraj je pa obnemogel od lakote. Prepeljali so ga v bolnišnico. Fligiran norec — navaden tat. V nedeljo je prišel v stanovanje Katerine Supičič v Rojano neki človek ter začel vpiti kot obseden. Sploh je dajal od sebe take znake, da je ženska mislila, da je blazen. Zato je tudi telefonirala na "zeleni križ". Ko se je pa vrnila, ni našla več v stanovanju ne čudnega gosta ne svojega perila v vrednosti 4000 lir. Oni človek se je namreč delal, da je blazen, in ker se mu je nudila lepa prilika, je zbežal s perilom.

Arctiran razpečevalec ponarejenega denarja. Včeraj je bil aretiran neki Angeli Lenardi, star 34 let, stanujoč v ulici Molino a vento št. 72, ker je hotel razpečati nekoliko ponarejenih bankovcev.

Konj in voz v kanalu. Včeraj dopoldne sta padla v kanal pri cerkvi sv. Antona novega konj in voz. Konja so rešili. Tudi voz so povlekli na suho.

#### Vesti iz Gorškega

Sežana. Smrtna kosa. V visoki starosti 83 let je umrl g. Jožef Pirjevec, trgovec in posestnik v Sežani. Pokojnik je bil vsekdar vzoren narodnjak, bil je svojočasno župan sežanske občine, a skozi 45 let občinski svetovalec. Bil je razun tega član mnogih društev, cerkveni starešina, član občinskega šolskega sveta ter se je vedno rad posvečal delu za blagor in dobrobit svoje ožje domačije. Z njim je izginila iz kraške metropole prava, trda, plemenita kraška korenika. Naj v miru počiva!

Splošno slov. žensko društvo v Gorici priredi "božičnico" v sredo, t. j. 20. t. m. ob 2 pop. v dvorani "Trgovskega doma".

Na sporedu so deklaracije, petje, igrice (pri sv. Petru — J. Ribičič), nakar sledi pri razsvetljenem božičnem drevescu obdarovanje revne šol. mladine. K tej Božičnici so vabljene članice in prijatelji društva.

Godbeno društvo v Nabrežini uprizaro na dan Sv. Štefana v veliki dvorani kavarne v Nabrežini s pomočjo domačih delatantov komedijo v 4. dejanjih "Svet". — Začetek ob 16. uri. — Po predstavi prosta zabava in ples. — Ker bo ta večer nudil res veliko užitka in razvedrila vsem, se pričakuje, da se ga domačini ter okoličani v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

Iz Tomaja. V zavodu šolskih sester v Tomaju se vzdržuje tudi 12 vojnih sirot proti pravi malodokodnini. Ker so to hčerke zelo ubožnih roditeljev, se podpisani zavod obrača na slavno občinstvo s prošnjo, da po svojih močeh prispeva, da se ta dela za božič obdari s potrebnim obleko. G. I. Kos, kurat v štanjele daroval namesto nagrob. venca dr. Kobalu 20 lir Prišrna hvala! — Zavod š. s. "Elizabetišce" v Tomaju.

Njivce pri Kojakem. V petek, dne 8. t. m. smo imeli ustanovni občni zbor našega pevškega in bralnega društva "Svoboda". Obiskala sta nas gg. odposlancata društva "Prosveta" v Trstu, ki sta nam orisala v kratkih in jedrnatih besedah pomen naših kulturnih društev. Povsod, kjer je kulturno društvo, morajo smatrati vsi vaščani za svojo dolžnost, da

ne bodo imeli v svoji sredi samo imena društva, ampak da bo društvo res delovalo in veštrskostno najlepše uspevalo. Namen kulturnih organizacij je izobraževanje nas vseh in vsled tega ne sme biti v naših kulturnih društvih nikake stranke. Kdor se je v naša kulturna društva razdvoj, je izdajca samega sebe. — S tem dnem naj začne v našem društvu novo življenje. Vreči moramo vsi — od starega do mladega — raz vse plaše zaspasnosti in vsak po svoji moči krepko zasadi motiko v ledino, ki čaka prične, skrbne roke delavca. Vojne razmere so uničile marsikako seme, ki ga je društvo pred vojno usejalo. Zato pa je naša dolžnost, da delamo na to, da zamujemo popravimo. Sovaščani! Na delo, tedaj! Opuštinimo vsako političranje, tudi "visoko kulturno politiko" in začnimo z delom za izobrazbo — za svojo bodočnost. Pozivamo vse, da se včlanijo v društvo. Posebno pa vabimo mladino in predvsem ono, ki konča ali je v zadnjih letih končala ljudsko šolo. Vsa bo našel v "Svobodi" dovolj zabave in razvedrila. Sredstev imamo dovolj na razpolago in kar ne bomo mogli sami iz svojih moči, nam bo pomagalo naše krepko srednje društvo "Prosveta" v Trstu, ki je že sedaj dalo iniciativo za ustanovitev našega društva. — Slednjim naj vsakdo smatra za svojo dolžnost, da redno plačuje članarino in se redno in točno udeležuje društvenih sej in predavanj. Iskreno se društvo "Svoboda" zahvaljuje društvu "Prosveta" v Trstu, ki nam je poslalo toliko lepih knjig in gg. odposlancev, ki so naši mladini odprli oči na pravo pot naše kulture. — Predsednik.

#### Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu

|                         | Trst, 18. decembra 1922 |
|-------------------------|-------------------------|
| ogrške krome            | — 80.— — 87.            |
| avstrijske krome        | — 0275 0325             |
| čehoslovaške krome      | 55.50 — 56.50           |
| dinarji                 | 21.90 — 22.20           |
| lejl                    | 11.25 — 12.—            |
| marke                   | — 33.— — 35.            |
| dolarji                 | 19.15 — 19.25           |
| francoski franki        | 147.— — 148.—           |
| švicarski franki        | 368.— — 372.—           |
| angleški funti papirnat | 90.25 — 90.50           |

Trst, 18. decembra 1922

|                  |      |
|------------------|------|
| Jadranska banka  | 125  |
| Credit           | 138  |
| Dalmacija        | 340  |
| Geotimich        | 1400 |
| Libera Trstenina | 415  |
| Lloyd            | 1500 |
| Lussino          | 660  |
| Martinolich      | 128  |
| Oceanica         | 115  |
| Premuda          | 345  |
| Trpcevic         | 258  |
| Ampelea          | 589  |
| Cement Dalmatia  | 345  |
| Cement Spalato   | 296  |

#### Vesti iz Istre

Iz Ulice — Matkolje. Tu je minolo nedeljo po kratki in mučni bolezni umrl Peter Parovel. Pokojnik je bil vrl značaj, narodnjak in mož poštenjak. Užival je v svojem domačem kraju in daleč na okoli obče spoštovanje. Bil je tudi več let občinski odbornik, vedno narodno zaveden in v takem duhu vzgojil svoje sinove. Blag mu spomin!

#### Književnost in umetnost

Naše ljudsko šolstvo in učiteljska organizacija, tako je naslov informativnemu člančiču, ki ga prinaša Jadranski Almanah. Podatki o Zvezi so dragoceni, le žal, da ni statistika našega ljudskega šolstva popolnoma točna, kar tudi ni mogla biti, ko se stanje skoro dnevno upreminja. Na vsak način je slika, ki nam jo nudi, nad vse poučna in bi jo naše ljudstvo moralo poznati. Ta člančič spominja poročilo o naših srednjih šolah s statistiko iz leta 1913-14 in pa z ono 1921-22. Poročilo je sila žalostno: nad 600 slov. srednješolcev ne more študirati v Julijski Krajini. Tudi to vprašanje bodo morali meročajni krogi vendar enkrat resno premotriti, kajti sicer ostane naš narod v Italiji brez izobrazbenstva!

Istarske narodne pjesme. — Leta 1879 je izšla v Trstu zbirka istrskih hrvaških narodnih pesmi, ki so najlepše zrcalo narodne duše. Med najpridnejšimi nabiratelji je bil Jakob Volčič, Slovenec, ki je vzbujal z vso dušo za nemarjeno hrvaško rajo v Istri, kjer je služboval polnih 46 let. Dr. Stojan Brajša nam v Jadranskem Almanahu podaja kratko, a lepo sliko teh pesmi, ki pričajo o živi tvorbi sili hrvaškega ljudstva, katerega niso mogla udušiti težka preganjanja za časa Benečanov, in ki je v jedru zdravo in krepko, da vzdrži tudi najnovjši naval in vse poizkuse raznarodovanja. Naša Istra nam v teh pesmih daruje

Facol rakamani, ki je v suzah pran, a na srcu sušen...

Naša knjižna produkcija v letih 1919-1922. Dr. Alojzij Res priobčuje v Jadranskem Almanahu celotno našo bibliografijo od 1. 1919. do 1. nov. 1922., ki dokazuje vso ogromno kulturno silo in zrelost našega naroda v Julijski Krajini. Iz članka povzemamo, da so primorski Slovenci izdali v štirih letih 46 knjig leposlovne vsebine, 12 kolektarjev, 21 knjig poučne vsebine, 23 skladb, 11 revij, 10 listov in 22 šolskih knjig. Naklada leposlovalnih knjig, ki so izšle v Julijski Krajini znaša približno 79.000 izvodov, celokupno torej 243.000 izvodov knjig, ki so šle med Jugoslovane v Julijski Krajini. Pri tem številu niso vštete revije (približno 17.000 naročnikov), ne listi (naklade prib. 35.000), ne šolske knjige. Te številke govore tako glasno in jasno, tudi onim, ki nas zaničujejo, da je odveč vsaka beseda.

#### DAROV

V nedeljski "Edinosti" je bilo pomotoma javljeno da je g. A. Muha daroval za božičnico 10 glasi bi se moralo 10 50. V počečenju spomina 4-letne smrti svojega sina Karlučeta Šiškovč dne 18. decembra 1918 darujeta Karlo in Marija Šiškovč iz Črnegakala 100 za "Šolsko društvo". — V isti namen daruje g. T. Venturini 10. — Emil Kalan iz Tolmina daruje 10 "Šols. društvu". — G. Franc Spacapan iz Gor. Trebuše daruje 10 za "Šolsko društvo" v spomin na 23. novembra 1923.

— Za "Božičnico" ženske podružnice "Šolskega društva" so darovali: Na polo za Divačo in Lezece: Družina Mahorčič 18.50, družina Valentič 10 L, Jančar Ivan 10 L, Ziberna Milka 5 L, Obersnel Tonka 10 L, Neimenovani 1 L, Cevnja Anton 2 L, Gombač Franc 5 L, Zvab Alojz 2 L, Sajna Franc 2 L, Prelec Jakob 1.50, Obersnel V. 2 L, Ziberna Franc 5 L, Neimenovani 2 L, Neimenovani 1 L, Suša Marija 5 L, Karž 1 L, Perhavec Anton 5 L, Dovgan Franc 5 L, Ivančič Ivan 2 L, Malnič Andro 1 L, Kocijan Lojze 1 L, Zadnik 2 L, Kalister Stefan 2 L, Jožefa Mitsche 1 L, Fani Lasunig 5 L, Jožefa Trebec 2 L, Umek iz Lokve 1 L, Skrinjar Anton 1 L, Placer Miha 5 L, Gombač Josip 5 L, Angela Obersnel 10 L, dr. Ferfolja 5 L, dr. Dekleva Franc 5 L, Srebotnjak 5 L, Suša Marija 2 L, Alojz Rebec 5 L, Vidmar Anton 5 L iz Senožeč, Zadnik Senožeč 5 L, Stok Josip Divača 1 L, Mlakar Franc Divača 5 L, Obersnel Nini 1 L, Sajna Andrej 2 L, Fany Maganja 2 L, Perhavec Franc 2 L, Dovgan Marija 1 L. — Nadaljevanje sledi.

## Mali oglasi

16 LETNO dekle želi vstopiti v kako trgovino. Naslov pri ukravnistvu. 2243

ISCEM brivskega pomočnika z znanjem slovenskega in italijanskega jezika, za takojšen nastop. Brivnica Zgavec Vipava. 2244

GOSPODIČNA, absolventinja srednje šole, zmožna slovensčine, nemščine, italijansčine in srbohrvaščine v govoru in pisavi išče službe pri kakem podjetju ali banki. Naslov pri upravnistvu. 2245

KOLESI se prodaja po ugodni ceni. Ruggero Manna 3, prtiličje. 2246

KLAVIR, nemške znamke, v dobrem stanju, pripraven za učenje ali gostilno se prodaja za 1.700.— Rossetti 24/1 desno. 2247

OVRATNICE, pletene, najboljše vrste, po nizkih cenah prodaja na debelo Taccari, Ist. tuto 46. 2248

LEPA KMETIJA 36 oravov, z dobrim vinogradom, sadunosnikom in gozdom, ležeča v mični dolini pri Limbušu, je vsled smrti posestnika na prodaj. Pojasnila daje upravitelj Jakob Jurš v Logu, pošta Limbuš pri Mariboru. 2249

SIVALNI STROJ "Singer", dober, zjamčen, se prodaja. Coroneo 1. 2250

POSTELJE, chiffoniers L. 220.— vzmeti žimnice iz volne in iz morske trave. Cene nizke, via Fonderia 3. 2251

POZORI Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonna 10. I. 82

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 67

# PRILIKA za BOŽIČ

Toplo priporočamo: da primerjate kakovost in cene in da si ogledate naša okna in naše napise

# ÖHLER

TRST, CORSO VITT. EM. III. 16

S poirtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dragi oče, stari oče, tast

## Josip Pirjevec

v 83. letu, v nedelje, 17. t. m., ob 9. uri jutraj, po dolgi in mučni bolezni, preminul.

Pogreb se bo vršil danes, ob 9 zjutraj, iz hiše žalosti v Sežani.

SEŽANA, 19. decembra 1922.

Peter, Anton, Jožef, sinovi.

Antonija por. Stoklevisz, Marija por. Štrekelj, hčeri.

Antonija, Marija, sinah in vnuki. (774)

Potri neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani oče in ded

## Peter Parovel

posestnik in nekdanji gostinčar

v 70. let, po kratki in mučni bolezni v Gopodni zaspal.

Pogreb se bo vršil danes, v torek, ob 2. uri pop. iz hiše v Ulica-Matkolje na pokopališče v Dolina.

ULICA, 19. decembra 1922.

Žalujejo ostali.

## POHIŠTVO.

NOVI DONOSI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črnske, jesenove, mehagonske, hrastove L. 1500, naslonjaki L. 450.—, železne postelje s kovinasto vzmetjo L. 150.—.

TURK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljate na deželo najboljša, brezplačna ombalaža.

## Dr. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perlektioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik 20, hiša Paternoli. (60)

Najvišje cene plačjem za

## K O Ž E

kun, zlatc, lisic, dihurjev, vidar, jazbecov, mačk, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.

## D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljate po pošti.

KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR HOČE SLUŽBE, ITD. INSERIRAJ V "EDINOSTI"

#### PODLISTEK

### Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jolcai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Košičal

Veter se je bil podel. Tako je navadno: nanaglo preneha, kot da bi se bil izlil v morje, in valovi še dolgo šumijo in pljuskajo, a naposlednik je že izginil; zrak je miren, sonce nenadoma gorko zasije, led in sneg se taja v umazanih potokih s skal dol. — Mamzela Aleksmita je mislila, da bo zdaj vendarle že čas, da odloži preslico, gre pogledat gori v stolp h gospodini, zaneti ogenj v kamini ter potlej skuha kosilo. Šla je počasi gori v grad. — Ko je vstopila skozi grajska vrata in jih zopet zaklenila, ji je udaril v nos močan duh po dimu. — "Eh, he! Nekje kurijo ogenj, pa je z oljkovimi drvini!" — Nenadoma ji obvisi oko na vodnjaku sredi dvorišča; iz tega je prihajal dim. — "Oho! Moja gospodinja je res naredila to norost, da je šla v klet kuhat za jutro. Danes nas vzame obedne vrage!" — Poprej je pa pogledala ven skozi vrtna vrata, ali ne bi tam zagledala gospodične. — Mišice ni uzrla, pač pa handžar, zapčen z ostjo v zemljo. Tudi nekaj kapljic krvi je bilo v

deti na kupčku toče. Gotovo jih je bila ranjena noga. Uskokova zapustila. Aksamita je bila preverjena, da je ta kri z burjine nože in da je šla pošast zato šepajoča domov čepet. Zdaj je mamzela že vedela za gotovo, da je Milora čarovnica, ki zna vihar priklicati ter zopet nazaj spoditi v votlino. Toda dobro bi bilo, če bi ne napolnila gradu še z drugimi izrednimi hudiči. — Zato se je zdaj napotila odločno proti kleti, da pokliče Miloro od tam navzgor. Ni dobro, kar zdaj gospodična počinja. — Res ni bilo dobro — a bilo se je že zgodilo. — Aksamita je odprla kletna vrata, ki niso bila nikdar zaklenjena, ter videla že od rešetke vrh stolpnic, da sije močan svet ognja iz odprtine karniske votline. — Kuriti ožen v votlini, kjer prebivajo škrtarje. — Pokrižala se je ter poklicala sv. Jurija na pomoč. S tem se ohrabruje, je šla naprej proti odprti votlini, hkrati kakor tistikral, ko je naskakovala baterijo pri Borodinu. — Toda kar je videla zdaj, je bilo strašnejše videti kot baterijo. — V sredi napravljen ogenj v votlini, kjer prebivajo škrtarje! — Potov, eni prosjono beli, drugi bleščeče rdeči — in med njimi stoji, obrnjena s hrbtom proti ognju, ona — vila, čarovnica, upirajoča eno roko v bok. In netopirji, "peklenske lastovke", frfotajo okoli njene krasne postave. — Aksamita še zdaj ni dopustila, da bi strahopetna bojazn premagala njeno srce. Spoznala je na

podzemeljski postavi Milorino obleko ter menila, da vidi njo pred seboj. — "Ampak, gospodična, za božjo voljo, kaj pa delate tu dole? Ne igrajte se z ognjem! Pridite gor v svojo sobo!" Reki je pristopila h grozni postavi ter jo prišla za isto roko, ki se je upirala v bok. — Kar jo zagrabila tista postava z drugo roko urno za vrat in jo trešči s tako močjo, kakršna je lastna nadzemskemu bitjem, ob steno, da je Aksamiti sape zmanjkalo; nato ji je postava odtrgala s pasu zvezni ključ in planila iz kleti. — Ko se je Aksamita zavedela po prvem strahu, je dobila čut svoje dolžnosti in toliko nazaj, da je stekla za žensko postavo in je še dobro videla, kako je ona, smukajoč po dolgem hodniku, planila h grajskim vratom, jih odklenila s ključem; potegnila ključ ven, skočila skozi vrata, jih zaloputnila za seboj in potem zopet zaklenila. — Aksamiti je tekla pot po čelu: Milora je pobegnila iz grada! (si je mislila). — Potem ji je prišla druga misel: steči gori v stolp in od tam pogledati, kam beži. — Dirjala je po stopnicah gori v najvišjo sobo. — Ko je odprla dur, je zagledala pred seboj Miloro, pravo živo Miloro, ki je stopila mirno od kamina pred Aksamito ter jo vprašala prav nedolžno: "No, narednik, mamzela Aksamita, kaj a e je pa zgodilo?" Na dveh krajih je istočasno navzoč! To je vila! (Dolje).